

การสร้างแบบทดสอบอิงเกณฑ์วัดทักษะการคิดคำนวณทางคณิตศาสตร์ เรื่อง จำนวนเต็ม ระดับชั้น
มัธยมศึกษาปีที่ 1 และจำแนกกลุ่มระดับความสามารถโดยวิธีตรรกศาสตร์คลุมเครือ

Construction of a Criterion-Referenced Test on Mathematical Calculation Skills
Involving Integer for Seventh-Grade Students and Classify Ability Level by Fuzzy Logic

อักรพล พรหมตรุษ^{1*}

Akkarapon Promtrud^{1*}

Received: April 12, 2024; Revised: June 09, 2024; Accepted: July 20, 2024

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) สร้างแบบทดสอบแบบทดสอบอิงเกณฑ์วัดทักษะการคิดคำนวณทางคณิตศาสตร์ เรื่อง จำนวนเต็ม ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 2) ตรวจสอบคุณภาพ และ 3) วิเคราะห์จำแนกกลุ่มระดับความสามารถโดยวิธีตรรกศาสตร์คลุมเครือ การสร้างแบบวัดนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อใช้บริบทของโรงเรียนสรค่อนันต์วิทยา 2 กลุ่มตัวอย่างในการทดสอบ คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2565 - 2566 รวม 30 คน ได้จากการเลือกตัวอย่างแบบเจาะจง (purposive sampling) เนื่องจากเป็นโรงเรียนขนาดเล็ก ผู้วิจัยจึงเก็บข้อมูลโดยเลือกนักเรียนทั้งชั้นเรียน ผลการวิจัยพบว่า 1) ผลการสร้างแบบทดสอบแบ่งเป็น 3 ตอน ได้แก่ ตอนที่ 1 ความคิดรวบยอดด้านการคิดคำนวณ เป็นแบบทดสอบปรนัย 4 ตัวเลือก จำนวน 15 ข้อ ตอนที่ 2 วัดทักษะการคิดคำนวณ เป็นแบบทดสอบเติมคำ จำนวน 12 ข้อ และตอนที่ 3 วัดทักษะกระบวนการทางคณิตศาสตร์ด้านการคิดคำนวณ เป็นแบบทดสอบอัตนัย จำนวน 4 ข้อ 2) ผลการตรวจสอบคุณภาพ พบว่า แบบทดสอบทั้งฉบับมีคุณภาพที่สามารถนำไปใช้ได้ มีค่าความเชื่อมั่น (Reliability) สัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค เท่ากับ 0.86 โดยมีค่าความคลาดเคลื่อนมาตรฐานของการวัด เท่ากับ 0.23 และ 3) วิเคราะห์จำแนกกลุ่มโดยวิธีตรรกศาสตร์คลุมเครือ จำแนกนักเรียนเป็นกลุ่มดีเยี่ยมคิดเป็นร้อยละ 20 กลุ่มดีคิดเป็นร้อยละ 43.33 และกลุ่มอ่อนคิดเป็นร้อยละ 36.67

คำสำคัญ: แบบทดสอบอิงเกณฑ์ ทักษะการคิดคำนวณทางคณิตศาสตร์ ตรรกศาสตร์คลุมเครือ

¹ครู คศ.1 โรงเรียนสรค่อนันต์วิทยา 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุโขทัย

¹teacher, Sawanananwittaya 2 School, The secondary Educational Service Area Office Sukhothai

Corresponding Author E-mail: promtrud.research@gmail.com

Abstract

The aim of this research was to 1) construction of a criterion-referenced test on mathematical calculation skills involving integer for 7th grade students, 2) quality check, and 3) classify ability level by fuzzy logic. The aim of developing this assessment is to use it in the context of Sawanananwittaya 2 School. The research participants included 30 7th grade students on semester 1 of the 2022 – 2023 academic year, who were selected using purposive sampling from the entire 7th grade cohort of Sawanananwittaya 2 School, which is a small school. The result show that: 1) the test construction is divided into three parts: Part 1 measures the conceptual understanding of computation with a multiple-choice test of 15 items; Part 2 assesses computational skills with a fill in the blank test of 12 items; and Part 3 evaluates the mathematical process skills related to computation with a subjective test of 4 items. 2) The results of the quality inspection revealed that the entire test is of usable quality, with a Cronbach's alpha reliability coefficient equal to 0.86 and a standard error of measurement equal to 0.23. and 3) group classification analysis using the fuzzy logic method categorized students into three groups: 20% in the excellent group, 43.33% in the good group, and 36.67% in the weak group.

Keyword: Criterion-Referenced Test, Mathematical Calculation Skills, Fuzzy Logic

บทนำ

นักคณิตศาสตร์ชาวเยอรมัน คาร์ล ฟรีดริช เกาส์ (Carl Friedrich Gauss) ได้กล่าวว่า "ทฤษฎีจำนวนเปรียบเสมือนเป็นราชินีแห่งคณิตศาสตร์ (Number theory is the queen of mathematics)" (Jonathan, K.,1990) จากข้อความดังกล่าวสะท้อนให้เห็นว่า องค์ความรู้ด้านจำนวนเป็นรากฐานสำคัญของคณิตศาสตร์ในการเรียนการสอนคณิตศาสตร์ ทักษะการคิดคำนวณทางคณิตศาสตร์ซึ่งเกี่ยวข้องกับสาระความรู้ด้านจำนวนเป็นพื้นฐานสำคัญต่อการเรียนรู้ทางคณิตศาสตร์เช่นเดียวกัน สอดคล้องกับ ชินดา รื่นรัมย์ (2564) ได้กล่าวว่า ทักษะการคิดคำนวณทางคณิตศาสตร์มีความสำคัญเนื่องจากเป็นพื้นฐานของการมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับคณิตศาสตร์และเป็นพื้นฐานของการรู้จักคิดอย่างเป็นระบบระเบียบชัดเจนและรัดกุมจนนำความรู้ที่ได้รับไปปรับใช้ในชีวิตประจำวันได้ นอกจากนี้ ทักษะการคิดคำนวณทางคณิตศาสตร์เป็นหนึ่งในปัจจัยที่เป็นอุปสรรคต่อการเรียนรู้ทางคณิตศาสตร์ ดังที่ อัครพล พรหมตรุษ และอุเทน ปุ่มสันเทียะ (2562) พบว่า พื้นฐานทางการคำนวณอยู่ในระดับต่ำ เป็นหนึ่งในสาเหตุสำคัญของการเกิดมโนทัศน์ที่คลาดเคลื่อนทางการเรียน

คณิตศาสตร์ ด้วยเหตุนี้ ครูผู้สอนคณิตศาสตร์จึงไม่ควรละเลยต่อการพัฒนาให้นักเรียนมีความคล่องแคล่วในการคิดคำนวณทางคณิตศาสตร์

ทักษะการคิดคำนวณทางคณิตศาสตร์ (Mathematical calculation skills) หมายถึง ความถูกต้องและความคล่องแคล่วในการหาผลลัพธ์จากการดำเนินการระหว่างจำนวนตั้งแต่ระดับที่มีความซับซ้อนน้อยไปจนถึงความซับซ้อนมาก การที่นักเรียนจะมีความคล่องแคล่วและแม่นยำจะต้องอาศัยความสามารถในการเชื่อมโยงความรู้และความจำขั้นตอนการแก้ปัญหามาใช้ตอบสนองต่อสถานการณ์ที่ได้รับอย่างเป็นธรรมชาติ (Siegler, R. S., 1988; Hecht, S. A., Torgesen, J. K., Wagner, R. K., & Rashotte, C. A., 2001; อัญธิกา ทรงมีสิงห์สกุล, 2562; ชนิตา รื่นรัมย์, 2564) จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง พบว่านักเรียนจะมีความสามารถในการแก้ปัญหาทางการคำนวณได้อย่างถูกต้องคล่องแคล่วจะต้องมีความรู้ความสามารถ ได้แก่ 1) ความคิดรวบยอดด้านการคิดคำนวณ (ความรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับจำนวน การดำเนินการ และขั้นตอนวิธีการหาผลลัพธ์) 2) ทักษะการคิดคำนวณ (ความคล่องแคล่วในการคำนวณโดยสามารถนำความรู้ความเข้าใจในขั้นตอนการคำนวณมาตอบสนองการคำนวณอย่างเป็นธรรมชาติ) และ 3) ทักษะกระบวนการทางคณิตศาสตร์ด้านการคิดคำนวณ (ความสามารถที่ถูกใช้เมื่อเผชิญกับสถานการณ์ทางด้านการคิดคำนวณที่ท้าทายใหม่ ๆ) (Wilkinson, G. S., & Robertson, G. J., 2006; Powell, S. R., & Hebert, M. A., 2016; อัญธิกา ทรงมีสิงห์สกุล, 2562, ชนิตา รื่นรัมย์, 2564) ในการวิจัยนี้ ผู้วิจัยสังเคราะห์องค์ประกอบในการวัดทักษะการคิดคำนวณ 3 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) ความคิดรวบยอดด้านการคิดคำนวณ ประกอบด้วย (1) เข้าใจจำนวนบวกและจำนวนลบ ใช้จำนวนแทนปริมาณในบริบทของชีวิตจริง และอธิบายความหมายของ 0 ในแต่ละสถานการณ์ (2) เปรียบเทียบจำนวนเต็ม (3) บวก ลบ คูณ และหารจำนวนเต็ม (4) นำสมบัติการสลับที่ สมบัติการเปลี่ยนหมู่ และสมบัติการแจกแจง มาประยุกต์ใช้ในการคิดคำนวณ (5) แก้ปัญหาคณิตศาสตร์และปัญหาในชีวิตจริงที่เกี่ยวกับการดำเนินการของจำนวนเต็ม 2) ทักษะการคิดคำนวณ หมายถึง ความคล่องแคล่วในการหาผลลัพธ์การดำเนินการของจำนวนซึ่งพิจารณาจากความถูกต้องและระยะเวลาที่ใช้อย่างจำกัด เพื่อสะท้อนความสามารถในการนำความรู้หรือความจำขั้นตอนทางการคำนวณมาใช้อย่างเป็นธรรมชาติ และ 3) ทักษะกระบวนการทางคณิตศาสตร์ด้านการคิดคำนวณ หมายถึง ความสามารถด้านการคำนวณที่ใช้ตอบสนองต่อสถานการณ์ปัญหาที่ท้าทาย ได้แก่ (1) ความสามารถในการแก้ปัญหา (2) ความสามารถในการสื่อสาร (3) ความสามารถในการเชื่อมโยง (4) ความสามารถในการให้เหตุผล และ (5) การคิดสร้างสรรค์

ดังที่กล่าวมาข้างต้น จะเห็นว่า ทักษะการคิดคำนวณมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการเรียนรู้คณิตศาสตร์จากการวิเคราะห์ปัญหาและอุปสรรคด้านการจัดการเรียนรู้ในแต่ละปีการศึกษาของโรงเรียนสวรรค์อนันต์วิทยา 2 ซึ่งเป็นโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุโขทัย พบว่านักเรียนที่เข้ารับการศึกษาระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ในแต่ละปีศึกษามักจะขาดทักษะการคำนวณทางคณิตศาสตร์คิดเป็นจำนวนมากกว่าร้อยละ 90 ส่งผลให้ครูผู้สอนต้องเผชิญกับความท้าทายในการพัฒนา

นักเรียนให้มีผลลัพธ์เป็นไปตามมาตรฐานของหลักสูตร จากการวิเคราะห์ผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติด้านพื้นฐาน (O-NET) ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ย้อนหลัง 5 ปี (พ.ศ. 2562 - 2566) พบว่าสาระที่โรงเรียนควรเร่งพัฒนาปรากฏจาก 4 ปีใน 5 ปี คือ จำนวนและพีชคณิต ซึ่งทักษะการคำนวณทางคณิตศาสตร์เป็นหัวใจของการเรียนรู้ทางจำนวนและพีชคณิต อย่างไรก็ตาม ที่ผ่านมาระบบโรงเรียนสวรรคคณันต์วิทยา 2 ยังไม่เคยมีการสร้างหรือพัฒนาแบบวัดทักษะการคำนวณทางคณิตศาสตร์ที่มีการทดสอบคุณภาพมาก่อน ด้วยเหตุนี้ ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะสร้างแบบทดสอบอิงเกณฑ์วัดทักษะการคิดคำนวณทางคณิตศาสตร์ เรื่องจำนวนเต็ม ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 เนื่องจากแบบวัดที่สร้างขึ้นมีความประสงค์สร้างให้ครอบคลุมมาตรฐานและตัวชี้วัดตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ที่สถานศึกษาใช้ และเพื่อให้สามารถอ้างอิงผลการใช้ได้ครอบคลุมกับนักเรียนที่ใช้ในรอบหลักสูตรเดียวกัน นอกจากนี้ ผู้วิจัยได้จำแนกกลุ่มระดับทักษะการคิดคำนวณทางคณิตศาสตร์ด้วยวิธีตรรกศาสตร์คลุมเครือ (Fuzzy logic) ซึ่งเป็นเครื่องมือที่ช่วยในการตัดสินใจภายใต้ความไม่แน่นอนของข้อมูล หลักตรรกศาสตร์คลุมเครือผู้คิดค้นคือ L. A. Zadeh ซึ่งเป็นผลงานวิทยานิพนธ์ระดับปริญญาเอก (Zadeh, L. A., 1965) เป็นหลักการที่จะช่วยแก้ปัญหาการตัดสินใจเกี่ยวกับข้อมูลที่มีความคลุมเครือด้วยการใช้เหตุผลแบบประมาณการคล้ายการเลียนแบบวิธีความคิดที่ซับซ้อนของมนุษย์ ซึ่งมีนักวิจัยหลายศาสตร์ได้นำแนวคิดดังกล่าวไปประยุกต์ใช้กันอย่างแพร่หลาย ผู้วิจัยหวังว่า ผู้ที่สนใจศึกษาจะได้รับแนวทางหรือความรู้บางประการในการนำไปใช้พัฒนาต่อยอดต่อไป

วัตถุประสงค์

1. เพื่อสร้างแบบทดสอบอิงเกณฑ์วัดทักษะการคิดคำนวณทางคณิตศาสตร์ เรื่อง จำนวนเต็ม ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1
2. เพื่อตรวจสอบคุณภาพของแบบทดสอบอิงเกณฑ์วัดทักษะการคิดคำนวณทางคณิตศาสตร์ เรื่อง จำนวนเต็ม ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1
3. เพื่อจำแนกกลุ่มระดับทักษะการคิดคำนวณทางคณิตศาสตร์ เรื่อง จำนวนเต็ม ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โดยวิธีตรรกศาสตร์คลุมเครือ

วิธีการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการสร้างเครื่องมือวัดทักษะการคิดคำนวณทางคณิตศาสตร์ที่ถูกใช้ในบริบทของโรงเรียนสวรรคคณันต์วิทยา 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุโขทัย มีรายละเอียดดังนี้

กลุ่มที่ใช้ในการทดสอบคุณภาพของแบบวัด

นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ภาคเรียนที่ 1 โรงเรียนสวรรคคณ์นันทวิทยา 2 ซึ่งได้จากการเลือกตัวอย่างแบบเจาะจง (purposive sampling) โดยกำหนดเกณฑ์ในการเลือกคือ เป็นนักเรียนที่เข้าศึกษาใหม่ในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ภาคเรียนที่ 1 เนื่องจากเป็นโรงเรียนขนาดเล็ก ผู้วิจัยจึงเก็บข้อมูลโดยเลือกนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ทั้งชั้นเรียน ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2565 ทั้งชั้นเรียนจำนวน 18 คน และปีการศึกษา 2566 ทั้งชั้นเรียนจำนวน 12 คน รวม 30 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

แบบทดสอบอิงเกณฑ์วัดทักษะการคิดคำนวณทางคณิตศาสตร์ เรื่อง จำนวนเต็ม ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1

วิธีการสร้างและตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ มีดังนี้

- 1) ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับทักษะการคิดคำนวณและเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการสร้างและหาคุณภาพของแบบวัดแบบอิงเกณฑ์
- 2) วิเคราะห์มาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัดคณิตศาสตร์ที่เกี่ยวข้องกับบทเรียน เรื่อง จำนวนเต็ม โดยออกแบบข้อคำถามที่ใช้ในแบบทดสอบให้ครอบคลุมในส่วนของมาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัดคณิตศาสตร์และนิยามศัพท์เชิงปฏิบัติการของทักษะการคิดคำนวณในแต่ละองค์ประกอบ
- 3) สร้างแบบทดสอบโดยแบ่งเป็น 3 ตอน ได้แก่ ตอนที่ 1 ความคิดรวบยอดด้านการคิดคำนวณ มีลักษณะเป็นแบบทดสอบปรนัย 4 ตัวเลือก จำนวน 15 ข้อ ตอนที่ 2 วัดทักษะการคิดคำนวณ มีลักษณะเป็นแบบทดสอบเติมคำ จำนวน 12 ข้อ และตอนที่ 3 วัดทักษะกระบวนการทางคณิตศาสตร์ด้านการคิดคำนวณ มีลักษณะเป็นแบบทดสอบอัตนัย จำนวน 4 ข้อ
- 4) ตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (content validity) โดยผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน พบว่าค่าดัชนีความสอดคล้อง (index of consistency: IOC) อยู่ระหว่าง 0.80 - 1.00
- 5) จัดเตรียมแบบทดสอบเพื่อนำไปใช้และทำการวิเคราะห์คุณภาพต่อไป

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง โดยการดำเนินการจัดสอบกับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนสวรรคคณ์นันทวิทยา 2 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2565 ทั้งชั้นเรียนจำนวน 18 คน และปีการศึกษา 2566 ทั้งชั้นเรียนจำนวน 12 คน รวม 30 คน

การวิเคราะห์ข้อมูล

- 1) การวิเคราะห์คุณภาพของแบบทดสอบ ได้แก่ แบบทดสอบแบบปรนัยวิเคราะห์ค่าความยาก (Difficulty) วิเคราะห์ค่าอำนาจจำแนก (Discrimination power) โดยสูตรของเบรนนัน (Brennan) ด้วย Discrimination Index B วิเคราะห์ค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ตามวิธีของโลเวตต์ (Lovett method) แบบทดสอบแบบอัตนัยวิเคราะห์ค่าอำนาจจำแนก (Discrimination) โดยสูตรของวินีและซาเบอร์ส

(Whitney and Sabers) และค่าความเชื่อมั่น (Reliability) โดยใช้สัมประสิทธิ์แอลฟา (α - Coefficient) ของครอนบาค

2) การวิเคราะห์จำแนกกลุ่มระดับทักษะการคิดคำนวณทางคณิตศาสตร์โดยวิธีตรรกศาสตร์คลุมเครือ โดยกำหนดฟังก์ชันความเป็นสมาชิก ได้แก่ ฟังก์ชันความเป็นสมาชิกสามเหลี่ยม (Triangular membership function) และฟังก์ชันความเป็นสมาชิกสี่เหลี่ยมคางหมู (Trapezoidal membership function) และใช้วิธีการแปลงค่าฟัซซี (Fuzzy) เป็นค่าปกติด้วยวิธีค่าความเป็นสมาชิกสูงสุด (Max membership principle) คือ $\mu_c(z^*) \geq \mu_c(z); z \in Z$ เมื่อ z^* คือค่าที่ถูกแปลงเป็นค่าปกติ โดยทำการวิเคราะห์ผ่านโปรแกรม MATLAB

ผลการวิจัย

1. ผลการสร้างแบบทดสอบอิงเกณฑ์วัดทักษะการคิดคำนวณทางคณิตศาสตร์ เรื่อง จำนวนเต็ม ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 มีดังนี้

1) แบบทดสอบถูกออกแบบเพื่อวัดทักษะการคิดคำนวณโดยแบ่งเป็น 3 ตอน ได้แก่ ตอนที่ 1 ความคิดรวบยอดด้านการคิดคำนวณ เป็นแบบทดสอบปรนัย 4 ตัวเลือก จำนวน 15 ข้อ (จำกัดเวลา 10 นาที) คะแนนเต็ม 15 คะแนน ตอนที่ 2 วัดทักษะการคิดคำนวณ เป็นแบบทดสอบเติมคำ จำนวน 12 ข้อ (จำกัดเวลา 7 นาที) คะแนนเต็ม 12 คะแนน และตอนที่ 3 วัดทักษะกระบวนการทางคณิตศาสตร์ด้านการคิดคำนวณ เป็นแบบทดสอบอัตนัย จำนวน 4 ข้อ (จำกัดเวลา 10 นาที) คะแนนเต็ม 15 คะแนน รวม 42 คะแนน โดยในการทดสอบจะทดสอบไปที่ละตอนกับผู้เข้าทดสอบพร้อมกัน โดยตัวอย่างข้อคำถามมีลักษณะดังนี้

1.1) ตัวอย่างข้อคำถามเพื่อวัดความคิดรวบยอดเกี่ยวกับการนำสมบัติการสลับที่ สมบัติการเปลี่ยนหมู่ และสมบัติการแจกแจง มาประยุกต์ใช้ในการคิดคำนวณ เช่น

ข้อใดต่อไปนี้ถูกต้อง

- ก. $[-5 + (-7)] + (-11) = -5 + [(-7) + (-11)]$ ข. $[-255 \times 78] + (-97) = -255 \times [78 + (-97)]$
ค. $(-7 - 12) - 5 = -7 - (12 - 5)$ ง. $[-9 \div (-3)] \div 3 = -9 \div [-3 \div 3]$

1.2) ตัวอย่างข้อคำถามวัดทักษะการคิดคำนวณ โดยจะเรียงลำดับความซับซ้อนจากน้อยไปมาก เช่น $9 + (-5) = \dots\dots\dots$ หรือ $[(-4)(-5) + 13] \times [(-7) \div (-1)] = \dots\dots\dots$ โดยพิจารณาความถูกต้องร่วมกับระยะเวลาที่ใช้อย่างจำกัด

1.3) ตัวอย่างข้อคำถามวัดทักษะกระบวนการทางคณิตศาสตร์ด้านความสามารถในการเชื่อมโยงและความสามารถในการให้เหตุผล เช่น “นักเรียนคิดว่าผลลัพธ์ของการดำเนินการ $(-3)(-3)(-3)\dots(-3)$ เป็นจำนวนเต็มบวกหรือเต็มลบ จงอธิบาย” 60 ตัว

2) การให้คะแนนแบบทดสอบในแต่ละตอน คือ ตอนที่ 1-2 ให้คะแนนข้อละ 1 คะแนน (ตอบถูก 1 คะแนน และตอบผิด 0 คะแนน) ตอนที่ 3 กำหนดเกณฑ์การให้คะแนนรูปrik โดยหาคุณภาพของเกณฑ์การให้

คะแนนรูบริก พบว่า ค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of consistency: IOC) เท่ากับ 0.67 - 1.00 และความเที่ยงแบบวัดซ้ำ โดยเว้นระยะเวลาประเมิน 2 สัปดาห์ พบว่า ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สันเท่ากับ 0.97 (Sig.<.01) รายละเอียดดังนี้

ตารางที่ 1 เกณฑ์การให้คะแนนรูบริกวัดทักษะกระบวนการทางคณิตศาสตร์

ทักษะกระบวนการทางคณิตศาสตร์	ระดับคุณภาพ		
	ดี (3 คะแนน)	พอใช้ (2 คะแนน)	ปรับปรุง (1 คะแนน)
1) ความสามารถในการแก้ปัญหา	1.1) ใช้วิธีการในการแก้ปัญหาการคำนวณได้ถูกต้อง 1.2) ความรู้ที่นำมาใช้ในการแก้ปัญหาถูกต้อง 1.3) คิดคำนวณได้ถูกต้อง	1.1) ใช้วิธีการในการแก้ปัญหาการคำนวณได้ถูกต้อง 1.2) ความรู้ที่นำมาใช้ในการแก้ปัญหาถูกต้อง 1.3) คิดคำนวณผิดพลาด	1.1) มีแนวทาง/วิธีการในการแก้ปัญหาการคำนวณ สมเหตุสมผล 1.2) ความรู้ที่นำมาใช้ในการแก้ปัญหาพบข้อผิดพลาด
2) ความสามารถในการสื่อสารและการสื่อความหมายทางคณิตศาสตร์	2.1) เขียนแสดงวิธีการคิดเป็นลำดับขั้นตอน 2.2) ใช้สัญลักษณ์ทางคณิตศาสตร์สื่อสารได้ถูกต้อง	2.1) เขียนแสดงวิธีการคิดเป็นลำดับขั้นตอน 2.2) ใช้สัญลักษณ์ทางคณิตศาสตร์สื่อสารผิดพลาด	2.1) เขียนแสดงวิธีการคิดไม่เป็นลำดับขั้นตอนแต่สื่อสารวิธีคิดได้ 2.2) ใช้สัญลักษณ์ทางคณิตศาสตร์สื่อสารผิดพลาด
3) ความสามารถในการเชื่อมโยง	3.1) ใช้ความรู้พื้นฐานวิเคราะห์ผลลัพธ์ของเหตุการณ์ใหม่ได้ถูกต้อง 3.2) ความรู้ที่ใช้วิเคราะห์มีความสมเหตุสมผล	3.1) ใช้ความรู้พื้นฐาน/แนวคิดวิเคราะห์ผลลัพธ์ของเหตุการณ์ใหม่ได้ 3.2) ความรู้ที่ใช้วิเคราะห์มีความคลาดเคลื่อน (Misconception) บางส่วน	3.1) ไม่สามารถใช้ความรู้พื้นฐาน/แนวคิดวิเคราะห์ผลลัพธ์ของเหตุการณ์ใหม่ได้ 3.2) ความรู้ที่ใช้วิเคราะห์ขาดความสมเหตุสมผล
4) ความสามารถในการให้เหตุผล	4.1) สามารถให้คำอธิบายของความคิดในการยืนยันความสมเหตุสมผลของผลลัพธ์ 4.2) เหตุผลที่ให้มีแนวคิดทฤษฎี หรือแสดงตัวอย่างยืนยันได้ถูกต้อง	4.1) สามารถให้คำอธิบายของความคิดในการยืนยันความสมเหตุสมผลของผลลัพธ์ 4.2) เหตุผลที่ให้มีแนวคิดทฤษฎี หรือแสดงตัวอย่างยืนยันได้ถูกต้อง	4.1) ให้คำอธิบายด้วยข้อคิดเห็นส่วนตัวในการยืนยันความสมเหตุสมผลของผลลัพธ์ 4.2) เหตุผลที่ให้เป็นแนวคิด/ความเชื่อที่ไม่มีอยู่จริงทางคณิตศาสตร์
5) ความสามารถในการคิดสร้างสรรค์	5.1) คำตอบที่ได้มีความหลากหลายและถูกต้อง 5.2) คำตอบมีความแปลกใหม่	5.1) คำตอบที่ได้มีความหลากหลายและถูกต้อง 5.2) คำตอบไม่มีความแปลกใหม่	5.1) คำตอบที่ได้ไม่หลากหลายและถูกต้อง 5.2) คำตอบไม่มีความแปลกใหม่

หมายเหตุ กรณีไม่เขียนหรือเขียนแสดงแนวคิดไม่เกี่ยวข้องให้ 0 คะแนน

2. ผลการตรวจสอบคุณภาพของแบบทดสอบอิงเกณฑ์วัดทักษะการคิดคำนวณทางคณิตศาสตร์ เรื่อง จำนวนเต็ม ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 มีดังนี้

2.1) ผลการตรวจสอบคุณภาพของแบบทดสอบตอนที่ 1 ปรากฏว่า (1) ค่าความยาก (Difficulty) ได้ค่าอยู่ระหว่าง 0.20 – 0.70 (2) อำนาจจำแนก (Discrimination power) โดยสูตรของเบรนนัน (Brennan) ด้วย Discrimination Index B ได้ค่าอยู่ระหว่าง 0.20 – 0.86 และ (3) ค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ตามวิธีของโลเวตต์ (Lovett method) เท่ากับ 0.89

2.2) ผลการตรวจสอบคุณภาพของแบบทดสอบตอนที่ 2 ผลปรากฏว่า (1) ค่าความยาก (Difficulty) ได้ค่าอยู่ระหว่าง 0.20 – 0.80 (2) อำนาจจำแนก (Discrimination power) โดยสูตรของเบรนนัน (Brennan) ด้วย Discrimination Index B ได้ค่าอยู่ระหว่าง 0.25 – 0.83 และ (3) ค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ตามวิธีของโลเวตต์ (Lovett method) เท่ากับ 0.80

2.3) ผลการตรวจสอบคุณภาพของแบบทดสอบตอนที่ 3 ผลปรากฏว่า (1) ค่าความยาก (Difficulty) โดยสูตรของวินีและซาเบอร์ส ได้ค่าเท่ากับ 0.50 (2) อำนาจจำแนก (Discrimination power) โดยสูตรของวินีและซาเบอร์ส ได้ค่าเท่ากับ 0.53 และ (3) ค่าความเชื่อมั่น (Reliability) โดยใช้สัมประสิทธิ์แอลฟา (α - Coefficient) ของครอนบาค ได้ค่าเท่ากับ 0.82

2.4) ผลการวิเคราะห์คุณภาพของแบบทดสอบทั้งฉบับ รวมทั้ง 3 ตอน พบว่า ผลการทดสอบค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ทั้งฉบับโดยใช้สัมประสิทธิ์แอลฟา (α - Coefficient) ของครอนบาค ได้ค่าเท่ากับ 0.86 โดยผลการวิเคราะห์ค่าความคลาดเคลื่อนมาตรฐานของการวัด (SEM) ปรากฏว่า ค่าความคลาดเคลื่อนมาตรฐานในการวัดของแบบทดสอบทั้ง 3 ตอน อยู่ระหว่าง 0.16 - 0.48 โดยค่าความคลาดเคลื่อนมาตรฐานของการวัดทั้งฉบับ เท่ากับ 0.23 ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ผลวิเคราะห์ค่าความคลาดเคลื่อนมาตรฐานของการวัด (SEM)

แบบทดสอบ	ค่าความเชื่อมั่น	SD	SEM
ตอนที่ 1 วัดความคิดรวบยอดเกี่ยวกับองค์ความรู้ด้านจำนวน	0.89	0.49	0.16
ตอนที่ 2 วัดทักษะการคิดคำนวณ	0.80	0.50	0.22
ตอนที่ 3 ทักษะกระบวนการทางคณิตศาสตร์ด้านการคิดคำนวณ	0.82	1.13	0.48
รวมทั้งฉบับ	0.86	0.62	0.23

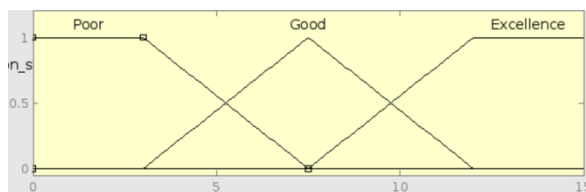
3. วิเคราะห์จำแนกกลุ่มระดับทักษะการคิดคำนวณทางคณิตศาสตร์โดยวิธีตรรกศาสตร์คลุมเครือ

การจำแนกกลุ่มระดับทักษะการคิดคำนวณทางคณิตศาสตร์โดยวิธีตรรกศาสตร์คลุมเครือใช้หลักการคำนวณของวิธีตรรกศาสตร์คลุมเครือ 4 ขั้นตอน โดยใช้โปรแกรม MATLAB รายละเอียดดังนี้

ขั้นที่ 1 ขั้นตอนการกำหนดค่าความเป็นสมาชิก (Membership Function) กำหนดฟังก์ชันความเป็นสมาชิกกับตัวแปรนำเข้า (Input) ได้แก่ ความคิดรวบยอดด้านการคิดคำนวณ ทักษะการคิดคำนวณ

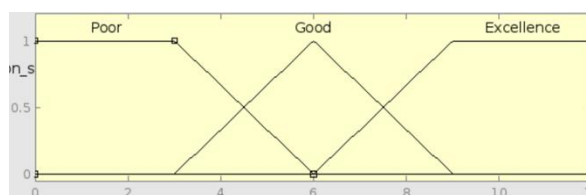
และทักษะกระบวนการด้านการคิดคำนวณ ตัวแปรส่งออก (Output) ได้แก่ ทักษะการคิดคำนวณทางคณิตศาสตร์ โดยจำแนกเป็น 3 กลุ่ม ได้แก่ ดีเยี่ยม (Excellence) ดี (Good) และอ่อน (Poor) ซึ่งกำหนดฟังก์ชันความเป็นสมาชิกดังนี้

1) ความคิดรวบยอดด้านการคิดคำนวณ กำหนดฟังก์ชันความเป็นสมาชิกของกลุ่มดีเยี่ยม (Excellence) คือ Trapezoidal ($x: 7.5, 12, 15, 15$) กลุ่มดี (Good) คือ Triangular ($x: 3, 7.5, 12$) และกลุ่มอ่อน (Poor) คือ Trapezoidal ($x: 0, 0, 3, 7.5$) ดังภาพที่ 1

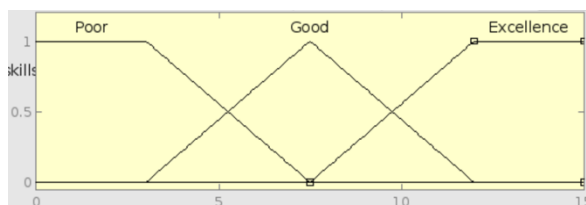
ภาพที่ 1 ฟังก์ชันความเป็นสมาชิกความคิดรวบยอดด้านการคิดคำนวณ

2) ทักษะการคิดคำนวณ กำหนดฟังก์ชันความเป็นสมาชิกของกลุ่มดีเยี่ยม (Excellence) คือ Trapezoidal ($x: 6, 9, 12, 12$) กลุ่มดี (Good) คือ Triangular ($x: 3, 6, 9$) และกลุ่มอ่อน (Poor) คือ Trapezoidal ($x: 0, 0, 3, 6$) ดังภาพที่ 2

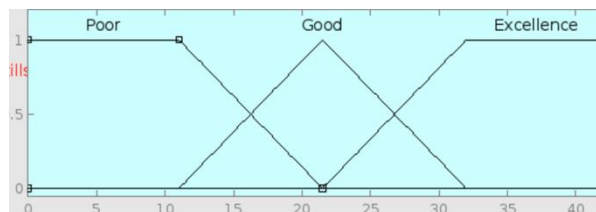
ภาพที่ 2 ฟังก์ชันความเป็นสมาชิกทักษะการคิดคำนวณ

3) ทักษะกระบวนการทางคณิตศาสตร์ด้านการคิดคำนวณ กำหนดฟังก์ชันความเป็นสมาชิกของกลุ่มดีเยี่ยม (Excellence) คือ Trapezoidal ($x: 7.5, 12, 15, 15$) กลุ่มดี (Good) คือ Triangular ($x: 3, 7.5, 12$) และกลุ่มอ่อน (Poor) คือ Trapezoidal ($x: 0, 0, 3, 7.5$) ดังภาพที่ 3

ภาพที่ 3 ฟังก์ชันความเป็นสมาชิกทักษะกระบวนการด้านการคิดคำนวณ

4) ทักษะการคิดคำนวณทางคณิตศาสตร์ กำหนดฟังก์ชันความเป็นสมาชิกของกลุ่มดีเยี่ยม (Excellence) คือ Trapezoidal (x: 21.5, 32, 42, 42) กลุ่มดี (Good) คือ Triangular (x: 11, 21.5, 32) และ กลุ่มอ่อน (Poor) คือ Trapezoidal (x: 0, 0, 11, 21.5) ดังภาพที่ 4

ภาพที่ 4 ฟังก์ชันความเป็นสมาชิกทักษะการคิดคำนวณทางคณิตศาสตร์

ขั้นที่ 2 ขั้นตอนการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรนำเข้าและส่งออก (Inference) เป็นการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรนำเข้าและตัวแปรส่งออกของระบบตรรกศาสตร์คลุมเครือที่ออกแบบไว้ด้วยการทำฐานกฎ (Rule base) ในรูปแบบ ถ้า (if) และ (and) หรือ (or) จากนั้น (then) และเก็บไว้ในฐานข้อมูล (Database) โดยผู้วิจัยกำหนดฐานกฎ (Rule base) ไว้ 27 รูปแบบ ดังตารางที่ 3

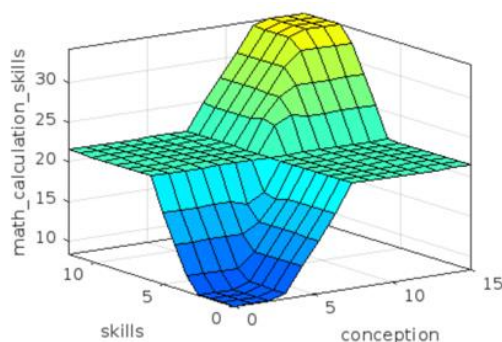
ตารางที่ 3 การกำหนดฐานกฎ (Rule base)

ที่	กฎของระบบตรรกศาสตร์คลุมเครือ
1	If input 1 (Poor) and input 2 (Poor) and input 3 (Poor) then output (Poor)
2	If input 1 (Poor) and input 2 (Poor) and input 3 (Good) then output (Poor)
3	If input 1 (Poor) and input 2 (Poor) and input 3 (Excellence) then output (Poor)
4	If input 1 (Poor) and input 2 (Good) and input 3 (Poor) then output (Poor)
5	If input 1 (Poor) and input 2 (Good) and input 3 (Good) then output (Good)
6	If input 1 (Poor) and input 2 (Good) and input 3 (Excellence) then output (Good)
7	If input 1 (Poor) and input 2 (Excellence) and input 3 (Poor) then output (Poor)
8	If input 1 (Poor) and input 2 (Excellence) and input 3 (Good) then output (Good)
9	If input 1 (Poor) and input 2 (Excellence) and input 3 (Excellence) then output (Excellence)
10	If input 1 (Good) and input 2 (Poor) and input 3 (Poor) then output (Poor)
11	If input 1 (Good) and input 2 (Poor) and input 3 (Good) then output (Good)
12	If input 1 (Good) and input 2 (Poor) and input 3 (Excellence) then output (Good)
13	If input 1 (Good) and input 2 (Good) and input 3 (Poor) then output (Good)
14	If input 1 (Good) and input 2 (Good) and input 3 (Good) then output (Good)
15	If input 1 (Good) and input 2 (Good) and input 3 (Excellence) then output (Good)
16	If input 1 (Good) and input 2 (Excellence) and input 3 (Poor) then output (Good)
17	If input 1 (Good) and input 2 (Excellence) and input 3 (Good) then output (Good)
18	If input 1 (Good) and input 2 (Excellence) and input 3 (Excellence) then output (Excellence)

ที่	กฎของระบบตรรกศาสตร์คลุมเครือ
19	If input 1 (Excellence) and input 2 (Poor) and input 3 (Poor) then output (Poor)
20	If input 1 (Excellence) and input 2 (Poor) and input 3 (Good) then output (Good)
21	If input 1 (Excellence) and input 2 (Poor) and input 3 (Excellence) then output (Excellence)
22	If input 1 (Excellence) and input 2 (Good) and input 3 (Poor) then output (Good)
23	If input 1 (Excellence) and input 2 (Good) and input 3 (Good) then output (Good)
24	If input 1 (Excellence) and input 2 (Good) and input 3 (Excellence) then output (Excellence)
25	If input 1 (Excellence) and input 2 (Excellence) and input 3 (Poor) then output (Excellence)
26	If input 1 (Excellence) and input 2 (Excellence) and input 3 (Good) then output (Excellence)
27	If input 1 (Excellence) and input 2 (Excellence) and input 3 (Excellence) then output (Excellence)

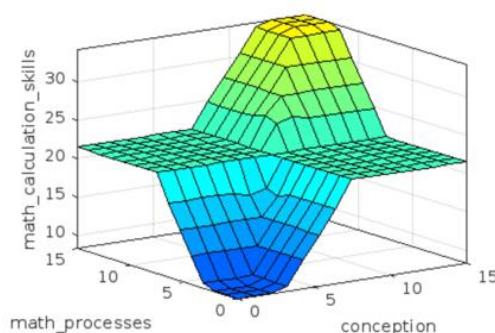
ขั้นที่ 3 ขั้นตอนการตัดสินใจเลือกการกระทำตามตัวแปรส่งออก (Fuzzification) เป็นการตัดสินใจเลือกการกระทำตามตัวแปรที่ถูกส่งออกของระบบตรรกศาสตร์คลุมเครือที่ได้ออกแบบไว้ โดยการเปรียบเทียบกับฐานกฎของระบบ ลักษณะการจำแนกกลุ่มระหว่างตัวแปรเป็นดังนี้

- 1) แผนภาพแสดงลักษณะการจำแนกระหว่างความถี่รวบยอดกับทักษะการคิดคำนวณ ดังภาพที่ 5

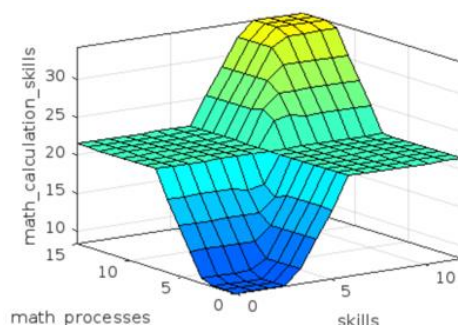
ภาพที่ 5 ลักษณะการจำแนกระหว่างความถี่รวบยอดกับทักษะการคิดคำนวณ

- 2) แผนภาพแสดงลักษณะการจำแนกระหว่างความถี่รวบยอดกับทักษะกระบวนการทางคณิตศาสตร์ด้านการคิดคำนวณ ดังภาพที่ 6

ภาพที่ 6 ลักษณะการจำแนกระหว่างความถี่รวบยอดกับทักษะกระบวนการด้านการคิดคำนวณ

3) แผนภาพแสดงลักษณะการจำแนกระหว่างทักษะการคิดคำนวณกับทักษะกระบวนการทางคณิตศาสตร์ ดังภาพที่ 7

ภาพที่ 7 ลักษณะการจำแนกระหว่างทักษะการคิดคำนวณกับทักษะกระบวนการด้านการคิดคำนวณ

ขั้นที่ 4 ขั้นตอนการคำนวณแปลงค่าตัวแปรส่งออก (Defuzzification) เป็นการแปลงค่าเพื่อแปลผล โดยใช้วิธีการแปลงค่าฟัซซี (Fuzzy) เป็นค่าปกติ ผลพบว่า นักเรียนกลุ่มดีเยี่ยม จำนวน 6 คน (20%) กลุ่มดี จำนวน 13 คน (43.33%) และกลุ่มอ่อน จำนวน 11 คน (36.67%) ผลดังตารางที่ 4

ตารางที่ 4 แปลผลคะแนนตามวิธีตรรกศาสตร์คลุมเครือ

คนที่	ความคิดรวบยอด	ทักษะการ คิดคำนวณ	กระบวนการทาง คณิตศาสตร์	รวม	แปลงค่าฟัซซี	แปลผล
1	2	0	0	2	8.3	Poor
2	2	1	0	3	8.3	Poor
3	4	1	0	5	8.76	Poor
4	2	5	0	7	9.01	Poor
5	4	1	1	6	8.76	Poor
6	5	2	0	7	9.26	Poor
7	11	7	1	19	25.9	Good
8	9	8	7	24	25.9	Good
9	10	10	4	24	28.5	Excellence
10	5	9	6	20	16.4	Good
11	5	10	10	25	28.5	Excellence
12	7	7	1	15	19.6	Good
13	9	6	7	22	21.5	Good
14	6	8	11	25	29.9	Excellence
15	6	5	10	21	16.4	Good
16	11	7	8	26	25.9	Good
17	6	2	4	12	11.7	Poor
18	6	3	5	16	13.9	Poor

คนที่	ความคิดรวบยอด	ทักษะการ คิดคำนวณ	กระบวนการทาง คณิตศาสตร์	รวม	แปลงค่าฟิชซี	แปลผล
19	3	4	2	9	9.01	Poor
20	6	6	1	13	16.7	Good
21	12	11	15	38	34.2	Excellence
22	5	3	6	14	13.9	Poor
23	8	6	13	27	23.1	Good
24	5	0	5	10	13.9	Poor
25	12	10	15	37	34.2	Excellence
26	7	4	10	21	19.4	Good
27	11	10	15	36	33.7	Excellence
28	5	6	9	20	21.5	Good
29	7	8	9	24	25.9	Good
30	6	1	6	13	16.7	Good
เฉลี่ยรวม	6.57	5.37	6.03	18.03	18.1	Good
แปลผล	Good	Good	Good			

อภิปรายผล

จากผลการวิจัยข้างต้นมีประเด็นและข้อค้นพบที่สำคัญในการนำมาอภิปราย ดังนี้

1) การสร้างแบบทดสอบวัดทักษะการคิดคำนวณทางคณิตศาสตร์ ผู้วิจัยสังเคราะห์องค์ประกอบเป็น 3 องค์ประกอบ ได้แก่ (1) ความคิดรวบยอดด้านการคิดคำนวณ (2) ทักษะการคิดคำนวณ และ (3) ทักษะกระบวนการทางคณิตศาสตร์ด้านการคิดคำนวณ จากผลการทดสอบจะเห็นว่า นักเรียนมีคะแนนเฉลี่ยด้านความคิดรวบยอดด้านการคิดคำนวณมากที่สุด ($\bar{x} = 6.57$) และทักษะการคิดคำนวณน้อยที่สุด ($\bar{x} = 5.37$) แสดงให้เห็นว่า การพัฒนาให้นักเรียนมีทักษะนั้นต้องใช้ความพยายามอย่างมาก เนื่องจากในการคิดคำนวณผลลัพธ์นอกจากจะต้องมีความคิดรวบยอดด้านจำนวนและวิธีการคำนวณแล้ว จะต้องมีความสามารถในการนำความรู้ความเข้าใจดังกล่าวมาใช้อย่างเหมาะสมต่อปัญหาอย่างเป็นธรรมชาติอีกด้วย ซึ่งการส่งเสริมให้นักเรียนเกิดทักษะดังกล่าวครูผู้สอนจะต้องให้นักเรียนปฏิบัติซ้ำ ๆ โดยใช้สื่อหรือสถานการณ์ที่หลากหลาย ดังที่ ชนิดา รื่นรัมย์ (2564) กล่าวว่า การให้นักเรียนได้ฝึกฝนทำซ้ำ ๆ เป็นขั้นตอน การเรียนโดยใช้สื่อที่หลากหลาย และการให้นักเรียนได้ฝึกใช้ความคิดเชิงคณิตศาสตร์จากการศึกษาตัวอย่างในการฝึกมาก ๆ และสม่ำเสมอของนักเรียนจะทำให้นักเรียนเข้าใจวิธีการคิดคำนวณและดำเนินการแก้ปัญหาต่าง ๆ ได้

2) ผลการตรวจสอบคุณภาพของแบบทดสอบ พบว่า แบบทดสอบทั้งฉบับมีคุณภาพที่สามารถนำไปใช้ได้ โดยมีค่าความเชื่อมั่น (Reliability) สัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค เท่ากับ 0.86 และมีค่าความคลาดเคลื่อนมาตรฐานของการวัด เท่ากับ 0.23 ซึ่งบ่งชี้ว่าแบบทดสอบที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นมีความน่าเชื่อถือในการนำไปปฏิบัติ

ใช้งานได้จริงในบริบทอย่างเหมาะสม สอดคล้องกับ ฌักทริธา พิตวงษ์ เสนอ ภริมจิตรผ่อง และนันทวัน ทองพิทักษ์ (2560) ได้พัฒนาแบบทดสอบอิงเกณฑ์วิชาคณิตศาสตร์ เรื่อง ระบบจำนวนเต็ม สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โดยผลการวิจัยพบว่า คุณภาพของแบบทดสอบมีค่าความยากอยู่ระหว่าง 0.31 - 0.80 ค่าอำนาจจำแนก 0.20 - 0.79 ค่าความเชื่อมั่นอยู่ที่ 0.78 - 0.93

3) การวิเคราะห์จำแนกกลุ่มโดยวิธีตรรกศาสตร์คลุมเครือ พบว่า แม้คะแนนเฉลี่ยของนักเรียนไม่ถึงร้อยละ 50 แต่ผลการจำแนกปรากฏว่าอยู่ในระดับดี ทั้งนี้เนื่องจากในการแปลผลโดยวิธีตรรกศาสตร์คลุมเครือจะพิจารณาที่ระดับความเป็นสมาชิก จากนั้นเทียบกับฐานกฎ (Rule base) ซึ่งการแปลผลจะต่างออกไปจากการกำหนดให้นักเรียนผ่านที่ร้อยละ 50 หรือเกณฑ์อื่น ๆ อันเป็นการมองแบบทฤษฎีเซตดั้งเดิม กล่าวคือค่าของการเป็นสมาชิกของกลุ่มนักเรียนที่ผ่านมีเพียงแค่ 0 และ 1 เมื่อ 1 คือนักเรียนที่มีคะแนนมากกว่าหรือเท่ากับเกณฑ์ที่กำหนดให้ผ่าน ในขณะที่นักเรียนที่ขาดเพียงไม่กี่คะแนนจะถูกมองว่าเป็นกลุ่มที่สอบตกทันที ซึ่งวิธีตรรกศาสตร์คลุมเครือมีความยืดหยุ่นในการจำแนกกลุ่ม เนื่องจากมีการกำหนดค่าความเป็นสมาชิกของเซตโดยอยู่ในช่วงระหว่าง $[0,1]$ จากผลการวิเคราะห์จึงสรุปได้ว่าแม้คะแนนของนักเรียนจะไม่ถึงร้อยละ 50 แต่ระดับของคะแนนมีความเข้มข้นในกลุ่มเซตของกลุ่มดีมากว่าเซตของกลุ่มอ่อนจึงทำให้แปลผลออกมาว่าดี ซึ่งทำให้การนำวิธีตรรกศาสตร์คลุมเครือมาจำแนกกลุ่มนักเรียนจะเป็นประโยชน์แก่ผู้เรียนมากกว่า สอดคล้องกับ สุวรรณิ ธูปัจฉิน และมณฑิยา รัตนศิริวงศ์วุฒิ (2560) ที่พบว่าเมื่อเปรียบเทียบวิธีแบบเซตวิภาษนัย (Fuzzy set) กับวิธีแบบอิงเกณฑ์และวิธีแบบอิงกลุ่ม ปรากฏว่า การประเมินผลแบบเซตวิภาษนัยยอมให้มีความยืดหยุ่นตามระดับของช่วงเกณฑ์คะแนนที่เกิดจากการสอบวัดความรู้ความสามารถของผู้เรียนจึงทำให้ผลประเมินที่ได้สูงกว่าเกณฑ์ อย่างไรก็ตาม การกำหนดฟังก์ชันความเป็นสมาชิกที่เหมาะสมในการนำไปใช้งานยังมีข้อจำกัดซึ่งอาจจะต้องใช้ข้อมูลย้อนหลังที่ได้ทำการประเมินในวิชานั้น ๆ มาช่วยในการกำหนดฟังก์ชันความเป็นสมาชิกในเซต นอกจากนี้ ยังมีข้อสังเกตเพิ่มเติมอีกว่า แม้นักเรียนจะมีคะแนนรวมที่เท่ากัน แต่หากผลการพิจารณาในทักษะย่อยแตกต่างกันอาจส่งผลให้ถูกจำแนกเป็นกลุ่มที่ต่างกัน ทั้งนี้เนื่องจากการจำแนกกลุ่มโดยวิธีตรรกศาสตร์คลุมเครือจะขึ้นอยู่กับฐานกฎ (Rule base) ที่กำหนดขึ้น เช่น นักเรียน ก ได้คะแนนความคิดรวบยอด 9 คะแนน คะแนนทักษะการคิดคำนวณ 8 คะแนน คะแนนกระบวนการทางคณิตศาสตร์ 7 คะแนน ในขณะที่นักเรียน ข ได้คะแนนความคิดรวบยอด 10 คะแนน คะแนนทักษะการคิดคำนวณ 10 คะแนน คะแนนกระบวนการทางคณิตศาสตร์ 4 คะแนน จะเห็นว่า คะแนนรวมของนักเรียนทั้งสองเท่ากัน คือ 24 คะแนน แต่การแปลผลจะพบว่า นักเรียน ก จัดอยู่ในกลุ่มดี ในขณะที่นักเรียน ข จัดอยู่ในกลุ่มดีเยี่ยม เพราะนักเรียน ข มีผลการประเมินอย่างน้อยสองด้านที่อยู่ในระดับดีเยี่ยม ในขณะที่นักเรียน ก มีผลการประเมินอย่างน้อยสองด้านที่อยู่ในระดับดี จึงทำให้เห็นว่า วิธีการแบบตรรกศาสตร์คลุมเครือจะพิจารณาโดยให้ความสำคัญกับองค์ประกอบย่อยร่วมด้วยไม่ได้พิจารณาเพียงแต่คะแนนรวมคุณลักษณะปลายทางอย่างเดียว

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะสำหรับการนำผลการวิจัยไปใช้

1) จากผลการวิเคราะห์พบว่า คะแนนเฉลี่ยทักษะการคิดคำนวณน้อยที่สุด แสดงให้เห็นว่า ในการออกแบบกิจกรรมที่ส่งเสริมทักษะด้านการคำนวณ ครูผู้สอนจะต้องให้ความสำคัญกับทักษะการคิดคำนวณ เพราะเป็นองค์ประกอบที่นักเรียนทำได้น้อยที่สุด ซึ่งหากนักเรียนมีความคิดรวบยอดกับทักษะการคิดคำนวณที่ดีจะส่งผลให้มีกระบวนการทางคณิตศาสตร์ในการแก้ปัญหาที่ดีไปด้วย

2) จากข้อสังเกตตารางที่ 4 จะเห็นว่า การแปลผลระดับความสามารถไม่ได้ขึ้นอยู่กับคะแนนรวม เนื่องจากการแปลผลขึ้นอยู่กับฐานกฎ (Rule base) ที่ถูกกำหนดขึ้น ดังนั้น ในการแจ้งคะแนนแก่ผู้เข้ารับการทดสอบจึงควรแจ้งเป็นคะแนนรายด้านพร้อมระดับการแปลผลมากกว่าการแจ้งผลรวมคะแนนจะเป็นการเหมาะสมกว่า

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

เนื่องจากการวิเคราะห์จำแนกกลุ่มโดยวิธีตรรกศาสตร์คลุมเครือให้ผลการจำแนกที่มีความยืดหยุ่นจึงควรศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างกลุ่มที่ถูกจำแนกโดยวิธีตรรกศาสตร์คลุมเครือกับคะแนนผลสัมฤทธิ์ปลายทางหรือวิธีการจำแนกกลุ่มด้วยเกณฑ์ต่าง ๆ ว่ามีลักษณะเป็นอย่างไร

รายการอ้างอิง

ภาษาไทย

ชนิดา รื่นรัมย์. (2564). การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคณิตศาสตร์โดยใช้ชุดฝึกเสริมทักษะการคิดคำนวณทางคณิตศาสตร์ เรื่อง จำนวนเต็มสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1. [วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยบูรพา]. buuir.

<https://buuir.buu.ac.th/bitstream/1234567890/10170/1/59920023.pdf>

ณภัทธีรา พิศวงษ์ เสนอ ภิรมจิตร์ผ่อง และนันทวัน ทองพิทักษ์. (2560). การพัฒนาแบบทดสอบอิงเกณฑ์วิชาคณิตศาสตร์ เรื่อง ระบบจำนวนเต็มสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1. *วารสารวิจัยและประเมินผลอุบลราชธานี*, 6(2), 61-70.

สุวรรณี ฐูปจัน และมณฑิยา รัตนศิริวงศ์วุฒิ. (2560). การตัดเกรดแบบวิธีการพีชคณิตสำหรับการประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียน. *วารสารวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี*, 25(3), 388-400.

อัศรพล พรหมตรุษ และอุเทน ปุ่มสันเทียะ. (2562). มโนทัศน์ที่คลาดเคลื่อนและข้อผิดพลาดทางการเรียนคณิตศาสตร์ เรื่อง อสมการของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3. *วารสารครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย*, 47(4), 539 –561.

อัญธิกา ทรงมีสิงหสกุล. (2562). ความสัมพันธ์ระหว่างทักษะการคิดคำนวณ ทักษะการแก้ปัญหา และทักษะการให้เหตุผล เรื่อง อัตราส่วนและร้อยละของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 .[วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม]. rmu.

<https://fulltext.rmu.ac.th/fulltext/2562/M127441/Songmeesinghasakul%20Antika.pdf>

ภาษาอังกฤษ

Hecht, S. A., Torgesen, J. K., Wagner, R. K., & Rashotte, C. A. (2001). The relations between phonological processing abilities and emerging individual differences in mathematical computation skills: A longitudinal study from second to fifth grades. *Journal of Experimental Child Psychology*, 79(2), 192-227.

<https://doi.org/10.1006/jecp.2000.2586>

Jonathan, K. (1990). Physics and the queen of mathematics. *Physics World*, 3(4), 46-50.

<https://doi.org/10.1088/2058-7058/3/4/28>

Powell, S. R., & Hebert, M. A. (2016). Influence of writing ability and computation skill on mathematics writing. *The elementary school journal*, 117(2), 310-335.

<https://doi.org/10.1086/688887>

Siegler, R. S. (1988). Strategy choice procedures and the development of multiplication skill. *Journal of Experimental Psychology: General*, 117(3), 258-275.

<https://doi.org/10.1037/0096-3445.117.3.258>

Wilkinson, G. S., & Robertson, G. J. (2006). Wide Range Achievement Test-Fourth edition. *Rehabilitation Counseling Bulletin*, 52(1), 57-60.

<https://doi.org/10.1177/0034355208320076>

Zadeh, L. A. (1965). Fuzzy sets. *Information and Control*, 8(3), 338-353.

[https://doi.org/10.1016/S0019-9958\(65\)90241-X](https://doi.org/10.1016/S0019-9958(65)90241-X)